

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут БІЕМ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Коломієць Дмитро Ігорович
(прізвище, ім'я, по батькові)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
«РОЗВИТОК ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ»
Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студента 4 курсу _____ Коломієць Д.І.
(номер курсу) (підпис) (ініціали, прізвище)
групи МЕ-71а
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ Коломієць Д.І.
(підпис) (ініціали, прізвище здобувача)

Керівник _____ Дудченко В.Ю.
(посада, науковий ступінь) (підпис) (ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

на тему

«РОЗВИТОК ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ»

студента Коломійця Дмитра Ігоровича
(прізвище, ім'я, по батькові)

Основний зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено на 33 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 44 найменувань, який розміщено на 5 сторінках. Робота містить 1 таблицю, 2 рисунки та 1 додаток.

Ключові слова: СВІТОВИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК, ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ, ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ, ВАЛЮТНИЙ РИЗИК, ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає у дослідженні національного валютного ринку, характерність його роботи та проблеми розвитку.

Об'єктом дослідження є валютний ринок України.

Предметом дослідження є сукупність взаємовідносин, які формуються у сфері діяльності між суб'єктами господарювання під час валютних операцій.

Під час написання даної роботи застосовувалися загальнонаукові методи: аналізу, синтезу, індукції, моделювання та конкретизації. Разом з тим були використані такі конкретно-наукові та емпіричні прийоми як: формалізація, прогнозування, спостереження та інші.

Інформаційною базою послужили законодавчі та нормативно-правові документи, звітні дані Національного банку України, статистики, матеріали Департаменту відкритих ринків, тощо.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

Валютний ринок – це в першу чергу система економічно-правових відносин між його суб'єктами, для здійснення операцій з купівлі-продажу іноземних

валют, цінних паперів, банківських металів та інших валютних цінностей, де ціна сформована під впливом попиту та пропозиції.

Валютні ринки є різними за своєю структурою і складаються з окремих частин, які взаємозв'язані та постійно взаємодіють між собою. Тому їх класифікують за різними ознаками та критеріями.

Суб'єкти валютного ринку – це всі учасники економічних відносин, що проводять валютні операції. Склад учасників формує його інституційну структуру.

Основні періоди розвитку валютного ринку України:

- етап дослідження ідеї розбудови економіки нової держави, закладення основних ідей НБУ та формування основних цілей (1991-1994 роки);
- оголошення урядом плану макроекономічної стабілізації (1994-1996 роки);
- введення в обіг національної валюти (вересень 1996 рік).

Серед механізмів регулювання валютного ринку України можна виділити чотири складових: механізм регулювання стійкості розвитку валютного ринку, механізм саморегулювання валютного ринку, механізм регулювання валютного ринку, механізм державного регулювання валютного ринку.

Характеристика сучасного стану валютних операцій дає змогу впевнитись у відносній стабілізації валютного ринку, але з початком 2017 року почалось посилення девальваційного тиску на гривню не зважаючи на сприятливі умови розвитку.

Основними економічними проблемами є прогресуюча девальвація, падіння курсу національної валюти, дефіцит механізмів утворення курсу та відсутність чіткості цін на іноземну валюту економічним реаліям.

На процес курсоутворення в Україні впливає багато чинників різного характеру. Незважаючи на проведені Національним банком України реформи

та часткові лібералізаційні заходи, досягнути рівноваги між попитом та пропозиції поки що не вдається.

Формування валютного курсу залежить від багатьох факторів, які зумовлені тісним взаємозв'язком національної та світової економіки.

Одержані результати можуть бути використані у процесі розробки стратегії зовнішньоекономічного розвитку України та оцінки ефективності проведення політики у сфері валютного регулювання.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2021 рік

Рік захисту роботи – 2021 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут БІЕМ
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)

студенту 4 курсу, групи МЕ-71а
(номер курсу) (шифр групи)

Коломієць Дмитро Ігорович
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи «Розвиток валютного ринку України»
затверджена наказом по університету від «__» _____ 20__ року №__
2. Термін подання студентом закінченої роботи «__» _____ 20__ року
3. Мета кваліфікаційної роботи: дослідження національного валютного ринку, характерність його роботи та проблеми розвитку.
4. Об'єкт дослідження: валютний ринок України.
5. Предмет дослідження: сукупність взаємовідносин, які формуються у сфері діяльності між суб'єктами господарювання під час валютних операцій.
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах: законодавчих та нормативно-правових документів, звітних даних Національного банку України та Департаменту відкритих ринків.
7. Орієнтовний план кваліфікаційної бакалаврської роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети
Розділ 1 Теоретичні засади функціонування валютного ринку України.

_____
(назва – термін подання)

У розділі 1 треба розглянути економічну сутність та структуру валютного ринку України, етапи розвитку та механізми регулювання.

_____
(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

Розділ 2 Дослідження сучасного стану валютного ринку України.

(назва – термін подання)

У розділі 2 треба дослідити сучасний стан валютного ринку України, охарактеризувати стан валютних операцій, оцінити ризики та проаналізувати динаміку змін валютного курсу.

(зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент)

Розділ 3 Тенденції розвитку валютного ринку України.

(назва – термін подання)

У розділі 3 виявити тенденції розвитку валютного ринку України

(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання: «___» _____ 20__ року

Керівник кваліфікаційної
роботи

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Завдання до виконання одержав

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

Вступ.....	1
1 Теоретичні засади функціонування валютного ринку України.....	4
1.1 Економічна сутність та структура валютного ринку України.....	4
1.2 Етапи розвитку валютного ринку України.....	10
1.3 Механізм регулювання валютного ринку України.....	12
2 Дослідження сучасного стану валютного ринку України.....	14
2.1 Характеристика стану валютних операцій.....	14
2.2 Оцінка ризиків валютного ринку.....	18
2.3 Аналіз динаміки змін валютного курсу України.....	20
3 Тенденції розвитку валютного ринку України.....	23
Висновки.....	26
Перелік джерел посилання.....	28
Анотація.....	33

ВСТУП

Валютний ринок України є однією із важливіших частин у сфері економічних відносин. Консолідація країни у світове співтовариство, стало наслідками покращення діяльності валютного ринку України. Серед причин формування відкритої економіки слід виділити – розбудову валютного ринку та його ефективне регулювання, адже фінансовий ринок відповідає за забезпечення взаємовідносин між світовою і національною валютною системою.

На сьогоднішній день валютна політика збільшує вплив на економіку держави, з метою стимулювання економічного розвитку. Ефективне функціонування валютного ринку України здобуває вагомое та актуальне значення, адже має вплив на розвиток ринкових відносин, загальний розвиток економіки, об'єм заборгованості, інфляції та багато іншого.

Світова фінансова криза стала каталізатором багатьох труднощів на українському валютному ринку. Дана ситуація потребує осмислення та аналіз змін, які здійснюються в контексті прогресу світової валютної системи.

Слід відзначити, що у результаті процесів глобалізації, світової фінансової кризи та військового конфлікту на Сході України, виникають труднощі з діяльністю національного валютного ринку та перспективи його розвитку здобувають виняткової актуальності.

В даний час важливе значення набуває проблема розробки та модернізування механізмів організації національного валютного ринку.

Темою дослідження змісту валютного ринку, особливості його становлення та розвитку, займалось чимало вітчизняних та зарубіжних науковців. А саме: К.З. Возьний, Т.П. Вахненко, С.В. Фомішин, О.В. Дзюблук, Я.С. Ларіна, І.І. Д'яконова, С.В. Мочерний, Ф.О. Журавка, Р.С. Лисенко, В.В. Коваленко, В. Жупанин, І.Г. Лук'яненко, В.І. Міщенко, С.О. Маслова, О. Береславська та ін.

Вагомий внесок у дослідження проблем реалізації валютної політики зробили світові економісти, такі як: Г. Хоггарт, Л. Бальцерович, М. Фрідмен, Дж.М. Кейнс, М. Пєбро, Л.Н. Красавіна, І.Я. Носкова, Р. МакКінон, В.В. Шмельов, Ф.С. Мишкін та ряд інших.

Так чи інакше, поки що замало уваги звернено оцінці дій монетарної влади в Україні. Таким чином проблеми щодо подальшого розвитку валютного ринку в країні і впливу на нього центрального банку вимагають нових наукових досліджень і опрацювань.

Метою даної роботи є дослідження національного валютного ринку, характерність його роботи та проблеми розвитку.

Для досягнення поставленої мети, необхідно розглянути положення, визначення і розв'язання подальших практичних і наукових задач:

- систематизувати теоретико-методологічні критерії та визначити економічне тлумачення категорії «валютний ринок» зі сторони його функціонального призначення, інституційної структури та організаційно-технічного забезпечення;
- виокремити основні елементи, цілі та інструменти забезпечення валютної політики;
- визначити ризики та подальший вектор розвитку валютного ринку;
- узагальнити характеристику актуальному стану національного валютного ринку та показати перспективи розвитку.

Об'єктом дослідження є валютний ринок України.

Предметом дослідження є сукупність взаємовідносин, які формуються у сфері діяльності між суб'єктами господарювання під час валютних операцій.

Під час написання даної роботи застосовувалися загальнонаукові методи: аналізу, синтезу, індукції, моделювання та конкретизації. Разом з тим були використані такі конкретно-наукові та емпіричні прийоми як: формалізація, прогнозування, спостереження та інші.

Інформаційною базою послужили законодавчі та нормативно-правові документи , звітні дані Національного банку України, статистики, матеріали Департаменту відкритих ринків, тощо.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

1.1 Економічна сутність та структура валютного ринку України

Валютний ринок як економічне поняття має багато визначень. Перша згадка в літературі датується XVI століттям, а в Українській енциклопедії 1978 року має таке тлумачення: «Валютний ринок - це особлива сфера економічних відносин, пов'язаних із проведенням операцій з іноземною валютою і платіжними документами в іноземній валюті»[10, С.38].

Дослідженням цієї теми займалось дуже багато вчених. Наприклад, Д.І. Коваленко дав таке визначення: «Валютний ринок як економічна категорія - це система стійких економічних та організаційних відносин, пов'язаних з операціями купівлі-продажу іноземних валют та платіжних документів в іноземних валютах»[1,С.30].

На думку В.В. Білоцерківця, «Валютний ринок – це складова сфери обігу національної і міжнародної економіки, в якій здійснюється торгівля національними і наднаціональними грошовими одиницями та валютними цінностями, що обслуговують міжнародні платіжні операції» [7, С. 243].

О.І. Лаврушин встановив, що: «Валютний ринок – відносини не тільки між банками, а й між їх клієнтами. Головна характерна риса валютного ринку полягає в тому, що тут грошові одиниці протидіють одна одній лише у вигляді записів на кореспондентських рахунках» [9,С.455].

Як стверджує Н.І. Платонова, що у більш загальному понятті «валютний ринок – це сфера економічних відносин, яка виявляється при здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, а також операцій з інвестування валютного капіталу».

За даними, що подані в фінансово-банківському словнику-довіднику охарактеризовано валютний ринок, як «сфера економічних відносин між

країнами, пов'язаних з операціями купівлі-продажу та обміну іноземних валют та використанням платіжних документів в іноземних валютах».

Як пише С.Я. Боринець, що «Валютний ринок – це переважно міжбанківський ринок, адже саме в процесі міжбанківських операцій здійснюється основний обсяг угод з купівлі-продажу іноземної валюти».

Згідно з поглядами М.І. Савлука: «Валютний ринок за своїм економічним змістом – сектор грошового ринку, на якому врівноважується попит і пропозиція на такий специфічний товар, як валюта».

Свою думку з приводу тлумачення даного поняття запропонував Ю.В. Сенейко: «Валютний ринок – це особливий ринок, на якому діють учасники, що продають, купують і обмінюють такий специфічний товар, як валюту, де роль ціни виконує валютний курс».

Таким чином, із вище наведених цитат можливо зробити висновок, що валютний ринок – це комплексна економічна категорія, яка має чимало визначень і здійснює вагомий вплив на розвиток країни.

Слід відзначити, що першим валютним ринком був ринок золота, де метал продавався за ціною, яка була встановлена міжнародним договором.

У сучасному розумінні, валютні ринки сформувались приблизно в XIX столітті. Каталізаторами цього стали наступні передумови:

- розвинення міжнародних економічних відносин;
- формування світової валютної системи з чіткими обов'язками щодо національних валютних систем;
- популяризація кредитних механізмів міжнародних розрахунків;
- збільшення централізації та укріплення банківського капіталу;
- вдосконалення взаємовідносин між банками у світі;
- розвиток засобів комунікації, що знизили кредитні та валютні ризики.

Валютний ринок має всі особливості звичайного ринку: попит та пропозиція, об'єкти та суб'єкти, зв'язок та інфраструктуру. На ньому реалізовується багато різних операцій з приводу переміщення капіталу, туризму, зовнішньоторговельних розрахунків, які обумовлюють до використання

іноземної валюти. На валютному ринку виконуються операції з купівлі та продажу іноземної валюти за вітчизняну. Також слід зазначити, що предметом купівлі та продажу виступає іноземна валюта інших держав, національні та іноземні цінності, колективні валюти та інше.

Особами ринку є юридичні та фізичні суб'єкти, серед яких брокерські компанії, валютні біржі, корпорації та інші фінансові установи, які створюють взаємовідносини між усіма суб'єктами ринку. Першочергова ціль функціонування даних валютних інститутів є отримання прибутку.

Основною діяльністю валютного ринку є:

- сприяння реалізації національної валютної політики;
- підтримання розвитку зовнішньої торгівлі;
- встановлення валютного курсу;
- забезпечення обставин для своєчасного виконання міжнародних платежів;
- створення попиту і пропозиції на іноземні валюти;
- трансформація валютних резервів.

Серед суб'єктів валютного ринку існує чотири групи:

- державні організації, першочергове місце серед яких посідають центральні банки та казначейства окремих країн;
- фізичні та юридичні особи, які є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- комерційні банківські організації, які гарантують валютне обслуговування;
- валютні відділи товарних та фондових бірж.

Усі суб'єкти суміжні між собою за допомогою засобів комунікації. Це набагато спрощує здійсненню та отриманню валютних переказів від імпортера до експортера в будь-яку точку планети. За розташуванням, валютні ринки залежні від великих банківських та валютно-біржових центрів, бо в багатьох країнах суспіль з міжбанківською торгівлею зустрічаються і спеціальні валютні

біржі, а курс який формується ними називається офіційним валютним курсом. Отже ціною на ринку є встановлений валютний курс.

Загальновідомо, що валютні ринки відіграють дуже важливу роль в забезпеченні фінансової стабільності країн і розвитку суспільства . Світова фінансова криза спричинила посилене втручання держав в управління валютних ринків, бо під час обставин глобалізації збільшився вплив валютно-фінансових інститутів на економіку країн. Прикладом цього є спекуляція на валютних ринках і ринках капіталу.

За структурою валютний ринок можна поділити на міжнародний, регіональний та національний. Основною різницею між ними є масштаб, кількість, характер та рівень правового регулювання валютних операцій. Слід звернути увагу на структуру міжнародних та національних валютних ринків.

За об'ємом валютних операцій:

- світовий;
- національний;
- регіональний.

За суб'єктами, які проводять операції з валютою:

- міжбанківський;
- клієнтський;
- біржовий.

За ступенем законності операцій:

- офіційний;
- нелегальний;
- сірий.

По відношенню до валютних обмежень:

- вільний валютний ринок;
- регульований валютний ринок.

За видами використання валютних курсів:

- ринок з одним режимом;
- ринок с двома режимами.

За типом валют:

- ринок безготівкової валюти;
- ринок готівкової валюти.

За призначенням:

- ринок який обслуговує міжнародну торгівлю;
- ринок який здійснює фінансові трансферти.

За терміновістю:

- СПОТ-ринок;
- опціонний ринок;
- форвардний;
- ф'ючерсний.

Більшість країн світу мають у наявності національні валютні ринки. Їх економічна площа – це територія певної країни, яку вони регулюють за допомогою національного валютного законодавства.

Міжнародний валютний ринок формується з міцно зв'язаних між собою, високоактивними комунікаціями регіональних ринків.

На сьогоднішній день існують такі регіональні ринки:

- Європейський (із основними центрами в Лондоні, Цюриху і Франкфурті);
- Азіатський (із центром у Токіо, Гонконзі та Сингапурі);
- Американський (із основними центрами у Нью-Йорку, Чикаго, Лос-Анджелесі).

Діяльність валютного ринку реалізується через виконання валютних операцій суб'єктами ринку. До таких операцій відносяться будь-які платежі, пов'язані з трансфером валютних цінностей між юридичними та фізичними особами валютного ринку.

На валютному ринку операції діляться на такі види:

- конверсійні (касові, ф'ючерсні, форвардні, опціонні);
- депозитні (до запитання, строкові, короткострокові);
- кредитні (довгострокові, короткострокові, середньострокові).

Через наявність великої кількості валютних операцій, адміністративне та технічне забезпечення їх виконання, сприяють утворенню гарних умов для взаємовідносин між суб'єктами ринку.

На сьогоднішній день події, що відбуваються у світі, є наглядним прикладом важливості впливу валютного ринку на економіку. Процес зростання світової кризи, демонструє тісний взаємозв'язок фінансової та валютної сфери.

1.2 Етапи розвитку валютного ринку України

З утворенням незалежної України, почались процес утворення валютно-курсової політики, що стала передумовою до формування і стабілізації валютного ринку. Окрім того взаємозв'язок між валютним ринком та валютно-курсовою політикою є дуже тісний.

Формування валютного ринку в Україні проходило в дуже негативних умовах гіперінфляції, хронічного дефіциту в бюджеті, зниження ВВП, падіння всіх основних показників, що характеризують економічну активність.

У наслідок повної заборони будь-яких операцій з валютою за часів радянського союзу, Україна не мала досвіду з формування валютного ринку. Це була головна проблема, яка спричиняла труднощі під час періоду становлення.

Майже до 1992 року в Україні головною валютою залишався рубль. Як наслідок посилення впливу інфляції, кількість необхідної готівки в рублях тільки зростала. А також продовжувалось використання радянської системи встановлення валютних курсів, яка характеризується множинністю курсів для поточних балансів за операціями та переміщенням капіталу. При цьому продовжувалось використання рубля, як основна резервна валюта.

Слід зазначити, що валютний ринок України формувался під впливом негативних факторів, головними серед яких були: низький рівень упорядкування банківської системи, постійно від'ємне сальдо торгівельного балансу, тиск зі сторони інфляції.

Головним органом в Україні, що керує розробкою завдань та реалізації валютної політики є Національний банк України.

Можна виділити три етапи розвитку валютного ринку в Україні:

- етап дослідження ідеї розбудови економіки нової держави, закладення основних ідей НБУ та формування основних цілей (1991-1994 роки);
- оголошення урядом плану макроекономічної стабілізації (1994-1996 роки);

- введення в обіг національної валюти (вересень 1996 рік).

Окрім того, починаючи із здобуття незалежності, валютний ринок України знаходився на початковому етапі формування, при цьому політика розвитку була хаотична.

В наш час валютний ринок України переживає не найкращі часи, через світову фінансову кризу, стан економіки та військові дії на Сході країни. Згідно з цим експертів та суспільство турбує співвідношення гривні та долара.

1.3 Механізм регулювання валютного ринку України

Обумовлення розвитку валютного ринку є наслідком потреби обміну однієї національної валюти на іншу, за для виконання зовнішніх зобов'язань і міжнародних розрахунків. Валютний ринок є багаторівневою та уніфікованою системою ринкових відносин. Як і будь-яка система, для ефективної працездатності повинна мати чітко сформовані механізми виконання цілей і завдань, передбачає собою результативну взаємовідношення між суб'єктами і об'єктами за допомогою поточних засобів.

Якщо розглядати суб'єкти, то вони складаються з учасників валютного ринку та тих хто регулює управління. Організація останніх визначається рівнем ієрархії валютного ринку: на міжнародному рівні - це транснаціональні компанії та міжнародний валютний фонд; на регіональному рівні – Європейський центральний банк; на національному рівні – це механізми грошово-кредитної і державної влади. Так само як фондовий і грошово-кредитний, валютний ринок є самостійною часткою фінансового ринку.

Слід відзначити, що кожна частина фінансового ринку прогресує за своїми чітко встановленими правилами, однак стійкість валютного ринку виявляється у впливі його внутрішніх модифікацій на інші сегменти, а також на суміжні економічні ринки.

В даний час головним механізмом реалізації валютної політики в Україні є центральний банк, який регулює валютні відносини. Центральний банк є основним елементом у спільній системі державного регулювання економіки. При цьому має подвійну роль у цьому процесі: (як державний орган) впливати на діяльність економічних агентів; (як суб'єкт) здійснювати валютні операції.

Державне керування формується на активному регулюванні центрального банку через механізми валютної та грошово-кредитної політики. Взаємовідношення між державним та ринковим втручанням у валютні відносини, обумовлюється конкретною ситуацією та станом економічного розвитку країни.

Потенціал результативного функціонування центрального банку як механізму здійснення валютної політики в країні залежить від існування основних організаційних засад.

Валютний ринок виконує свої функції як механізм встановлення відповідності між попитом і пропозицією під час процесу купівлі та продажу.

Інструменти для регулювання валютного ринку можна поділити на ринкові та адміністративні. До адміністративних належать: інспекція за іноземним інвестуванням у національну економіку, керування валютними відносинами на ринку готівки, стримування вільного обороту іноземної валюти, введення обмежень для учасників ринку, неодмінний продаж державі частини валютної виручки. В свою чергу ринкові інструменти поділяються на прямі (девальвація, ревальвація, диверсифікація валютних ринків, тощо) та не прямі дії (облікова ставка, обов'язкові резерви, митні тарифи та інше).

Наприкінці слід відзначити, що механізми валютного регулювання – це комплекс форм, інструментів та методів впливу на валютний ринок, щоб забезпечити підтримку макроекономічної стабільності, забезпечення валютної безпеки економічних суб'єктів, гарантування рівноваги національної грошової одиниці та інші. Серед механізмів регулювання валютного ринку України можна виділити чотири складових: механізм регулювання стійкості розвитку валютного ринку, механізм саморегулювання валютного ринку, механізм регулювання валютного ринку, механізм державного регулювання валютного ринку.

2 ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

2.1 Характеристика стану валютних операцій

У зв'язку з чинним законодавством, на Національний банк України передбачає організацію валютного ринку. Основною метою є офіційний курс національної грошової одиниці до іноземних валют, упорядкування аукціонів на валютному ринку та використання валютних утручань з метою становлення балансу валютного курсу.

Як валютні ринки більшості держав світу, валютний ринок України у великій мірі показує стан економіки країни. За невеликий час його існування, історія була представлена декількома періодами, під час яких були використанні різні підходи регулювання. Становлення валютного ринку в Україні взаємопов'язане з процесами розбудови та реформування української економіки.

За підсумками 2018 року, за наявності показників покращення ситуації у грошовій сфері (реабілітації прибуткової роботи банків та падіння темпів інфляції), призвело до більш жорсткої монетарної політики Національного банку України.

На період 2014 року, валютний ринок здійснював свою діяльність в умовах складної політичної ситуації в країні та початком військових дій на сході України. Слід відзначити, що на схід України припадало близько 20% експорту. В наслідок цього відбувся вплив іноземної валюти, на вигоду нерезидентів, на суму приблизно 125,8 мільярдів доларів США. Протягом 2014 року гривня знецінилась до євро на 72.2% а до долара США - на 97,3%.

Стрімке падіння гривні продовжувалось і в 2015 році. Офіційний курс гривні тоді впав з 1576,86 грн. до 2400,07 грн. за 100 доларів США. А якщо казати про найвище значення, то воно було зафіксовано 26 лютого (3001,01 гривень за 100 доларів США). У зв'язку з зниженням курсу національної валюти, Національний банк України був змушений розтратувати кошти з резервів для задоволення попиту на ринку утримання курсу.

Впродовж 2016 року, на валютному ринку ситуація відносно стабілізувалась, а з початком 2017 року, спостерігалось посилення девальвації гривні навіть під час переважно сприятливих зовнішніх умов. Це трапилось через збільшення виплат підприємствами в кінці року за зовнішніми кредитами та зростання політичного тиску та капіталізації Приватбанку за допомогою державних коштів.

Валютний курс Національного банку України є серйозним елементом валютної системи, що встановлює зв'язок між зовнішнім світом і національною економікою.

У результаті проведених досліджень, встановлено, що починаючи з 2010 року по 2017 рік було зафіксовано характерні зміни курсу гривні до євро та долару США (рис.1).

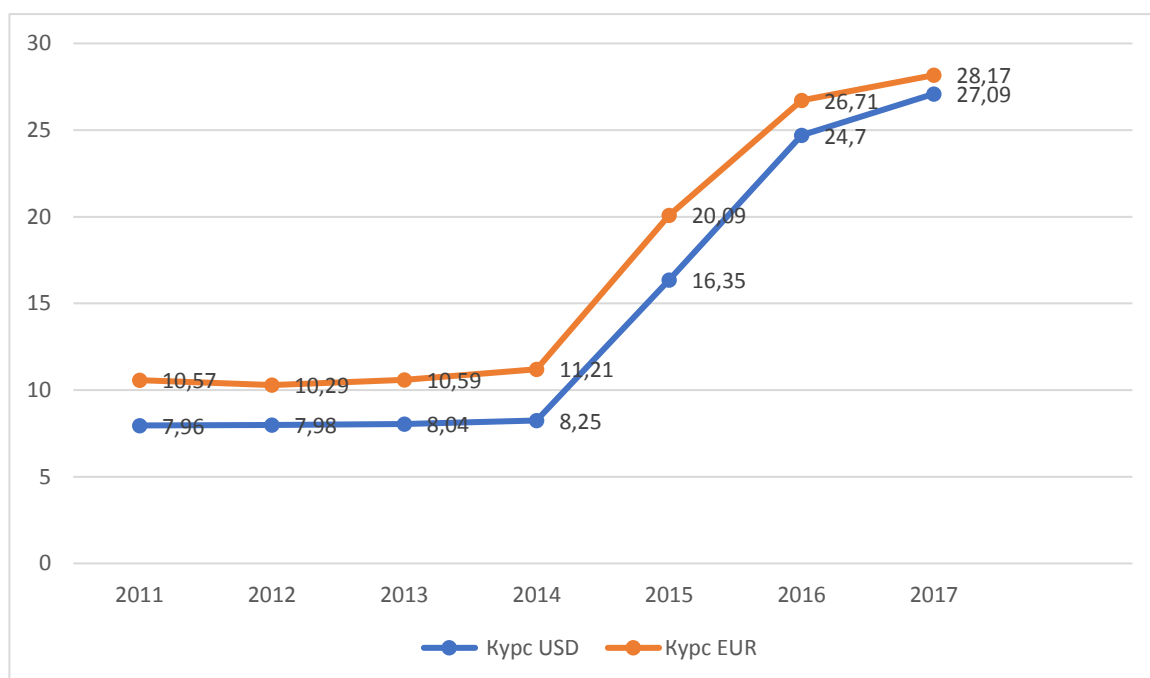

Рисунок 1. Офіційний курс гривні до долара США та Євро, 2010-2017 рр.

З 1 січня 2010 року по 1 січня 2017 року курс обміну девальвував на 25% до долара, а щодо євро на 22%. В даній ситуації напрям валютно-курсової

політики України на підтримку стабілізації співвідношення долара і євро, спричинила падіння курсу гривні відносно інших валют прогресивних країн.

Хаотичність валютного ринку України, що сформувалась в наслідок перевищення над пропозицією на іноземну валюту.

Проаналізувавши відношення кількістю надісланих та отриманих грошових переказів фізичними особами в іноземній валюті, вказує про значну перевагу отриманих грошових переказів над надісланими. Точніше кажучи, в період 2015-2018рр. фізичним особам надійшло в п'ять разів більше коштів, ніж було переказано за кордон.

Якщо брати до уваги, що частина українців знаходяться за кордоном і отримують заробітну платню за межами України, то ці надходження також можна вважати частиною інвестиційних надходжень до нашої держави.

В даний момент треба зауважити, що збільшується обсяг приватних грошових надходжень в Україну. В основному приватними переказними є грошові надходження, що отримуються в якості офіційної заробітної плати.

Найбільший обсяг грошових надходжень доходять за неформальними каналами. Напрямо до зростання переказів через кореспондентські рахунки банків, є свідченням про довіру суспільства до банківської системи України.

С початком 2019 року, українська гривня почала стабілізуватись. Порівнюючи з 2018 роком зміцнення національної валюти збільшилось на 1,4%.

Аналізуючи дані за 2020 рік, можна зробити висновки, що для українського валютного ринку залишається яскравою рисою девальвація обмінного курсу гривні під кінець року.

Таким чином стрімке погіршення економічної ситуації в Україні мало негативний ефект на стан валютного ринку в цілому. Державні заходи повинні покращувати стабілізацію зовнішньоекономічних відносин з іншими країнами. Уряду слід покращити законодавчу базу та встановити чіткі правила для міжнародної діяльності.

Аналіз процесу становлення вітчизняного валютного ринку засвідчує вагомий внесок Національного банку України в розбудову збалансованої та самодостатньої фінансової системи країни.

2.2 Оцінка ризиків валютного ринку

Основним положенням розвитку економіки країни є залучення міжнародних інвестицій, тому держава повинна бути економічно-привабливою для потенційних інвесторів. Стабільна політична та фінансова система є характеристикою привабливого інвестиційного клімату. Але на даний час в Україні є ряд проблем у різних сферах економіки, які обумовлюють низьку привабливість для міжнародних інвесторів.

Основними економічними проблемами є прогресуюча девальвація, падіння курсу національної валюти, дефіцит механізмів утворення курсу та відсутність чіткості цін на іноземну валюту економічним реаліям. Тому слід знайти шляхи формування дійової валютної політики, як б правильно показувала потреби всіх суб'єктів економіки у встановленні сталого економічного розвитку. Першочерговим механізмом реалізації цієї цілі є оцінка реального валютного курсу та умов його формування.

Предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених були системи курсоутворення, діючих валютних режимів та чинників ціноутворення на валютному ринку. Основні напрацювання в цій галузі приділяли увагу оцінки стану валютного ринку формування рекомендацій щодо зміцнення національної грошової одиниці. Наприклад Д. Малащук виділив основні умови впливу на формування валютних курсів. Цей процес є дуже складним і відбувається під впливом багатьох факторів, що керують попитом та пропозицією валюти.

Валютний ринок України можна охарактеризувати високим рівнем ризику.

Під час формування плану свого розвитку, суб'єкти підприємницької діяльності користуються значенням курсу національної валюти, визначеного у Законі про державний бюджет на поточний рік. Той факт, що справжній валютний курс значно відрізняється від застосованого в розрахунках, негативно впливає на точність прогнозів та підвищує ризик підприємницької діяльності, а отже є причиною валютного ризику.

Основні приводи валютного ризику полягають у загальних факторах курсоутворення.

Як пише О. Поважний, чинники курсоутворення поділяються на технічні, фундаментальні та несподівані.

Оцінка технічних факторів здійснюється з використанням методів технічного аналізу, який ґрунтується на опрацюванні графічної інформації про колишні зміни показників валютного ринку. Створення наборів алгоритмів свічення дій учасників ринків у схожих умовах є наслідком технічного аналізу.

Головними об'єктами прогнозування динаміки цін є попит і пропозиція фінансових цінностей та зміна курсу національної валюти. Основною історичною особливістю динаміки курсу є пошук сезонних закономірностей.

Сезонність означає закономірну зміну валютного курсу, яка з календарною циклічністю повторюється.

Слід зазначити, що на процес формування курсу в Україні впливає дуже багато факторів різних ознак. Поки що не щастить досягти рівноваги між обсягами попиту та пропозиції, навіть незважаючи на проведення реформ Національного банку України. Такий напрям створює негативні наслідки до прогнозування курсу долара, що порушує розрив між середньорічним та офіційним курсами.

Як було сказано вище, валютний ринок України має особливість сезонних коливань курсу національної валюти.

2.3 Аналіз динаміки змін валютного курсу України

За для гарантування стабільності національної валюти, проводиться результативна монетарна політика Національним банком України. За умов сучасної світової фінансової кризи, валютно-курсова політика країни, є головним аспектом впливу на фінансову безпеку.

Головною проблемою чинного законодавства, що має вплив на валютний ринок України, є його складність. Валютну галузь регулює дуже багато нормативно-правових актів і це має негативний ефект на діяльність валютного ринку.

Крім того, труднощів додає той факт, що валютні обмеження мають тільки дозвільний характер.

Основна ціль Національного банку України – це зняття у певній послідовності всіх валютних обмежень і перебудова до режиму вільного руху капіталу.

За даними на 1996-1997 роки, валютний ринок України вперше досягнув стабільності валютного курсу. До цього всі спроби закінчилися провалом. Наслідком цього біли емісійні впливи бюджетних витрат та негативний вплив бюджетної політики.

З метою залучення міжнародних інвестицій в 1997 році, постановою Кабінетів Міністрів та Національним банком України, було створено валютний коридор, для встановлення валютного курсу національної валюти (1,76-1,91 грн. за долар США). Але після 1999 року, стало очевидним, що далі було неможливо утримувати обмінний курс у межах встановленого валютного коридору, бо це може спричинити вичерпання золотовалютних резервів Національного банку України. Тому було вирішено ввести плаваючий валютний курс, і починаючи з 2000 року, валютно-курсова політика знову почала формувати стабільність номінального курсу гривні до долару США.

Бюджетна політика зазнала радикальних модифікацій у 2000-2003 роках. Рівень дефіциту бюджету не перевищував 1% від ВВП.

Станом на 2005-2007 роки, Національний банк України утримував курс гривні до американського долару на рівні 5,06.

За період 2010-2013 років, гривня стабілізувалася на валютному ринку на рівні 7,91-7,99 гривень за долар США. Проте не спостерігалось економічного зростання та збільшення інвестицій.

З початком 2014 року, Національний банк України зіштовхнувся з проблемою нової валютної кризи, яка була зумовлена наслідками геополітичного шоку в економіці та розтрачанням міжнародних резервів для задоволення попиту та пропозиції на валютному ринку. Як наслідок – початок обвальної девальвації гривні та стрімка інфляція. А напруження на сході України стало причиною негативних наслідків для всього виробництва.

Після 2014 року валютний курс гривні до долару почав стрімкий ріст (рис.2), що становив в 2015 році майже 55%. Це було пов'язано з військовим конфліктом на Донбасі.

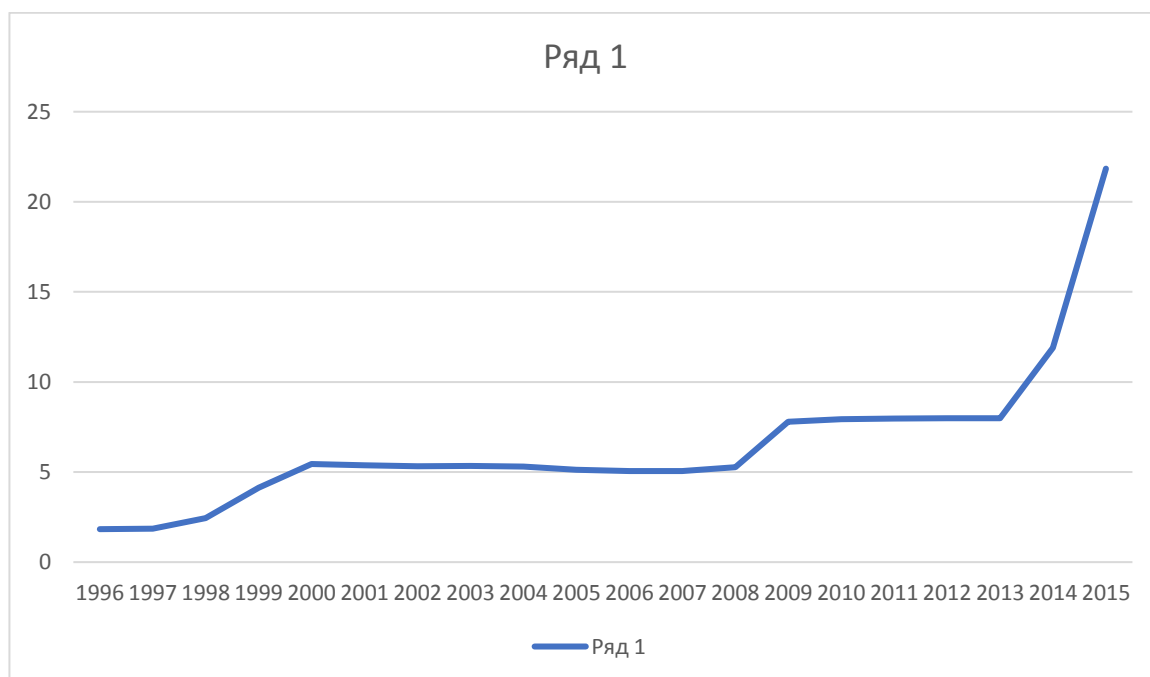

Рисунок 2. Динаміка обмінного курсу гривні до долару США за 1996-2015 рр.

5 березня 2016 року національний банк України видав постанову №410 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України».

2017 рік ознаменував зміни тенденцій на валютному ринку України. Причиною цього стала підвищення попиту на іноземну валюту на тлі впливу тимчасових факторів.

На період 2018-2020 років, ситуація на валютному ринку відносно стабілізувалась, але з початком пандемії COVID-19 дуже швидко підвищився попит на долар та ціна на нього. Щоб стримати падіння гривні, Національний банк продав приблизно 350 мільйонів доларів США із валютних запасів.

Отже, проаналізувавши динаміку валютного ринку України, слід відзначити тенденцію до зменшення дисбалансу між попитом і пропозицією на іноземну валюту та характерну сезонність коливань курсу національної одиниці.

3 ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Головною метою розвитку економіки України є процеси співробітництва з провідними країнами світу та інтеграція до Європейського Союзу. Тому регулювання валютного ринку має важливе місце у сучасних наукових дослідженнях.

Активність із питань валютного керування, починаючи з 1993 року, підпорядковувалась Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання». Законодавство здійснювало дуже жорсткий контроль

над операціями на валютному ринку, щоб залишити капітал в Україні, за для стабілізації економіки.

6 червня 2018 року Декрет змінив Закон України «Про валюту і валютні операції», який вступив у виконання з 7 лютого 2019 року. Основна ціль даного закону – це послаблення валютного контролю в державі, модернізація умов міжнародних трансфертів та спрощення операцій валютного обміну.

Якщо порівнювати наш досвід переходу до лібералізованого валютного контролю з провідними країнами, то можливо помітити спільні риси. Але з послабленням контролю валютних операцій, з'являється інша проблема у вигляді високого рівня тінізації та відмивання доходів. Це є причинами негативних умов для ведення бізнесу в середині країни та при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.

Несприятливі фактори стали каталізаторами введення нового законодавства щодо валютного регулювання - Закон України «Про валюту і валютні операції». Головною перевагою для суспільства можна вважати нову процедуру обміну онлайн, а також збільшення засобів для валютних операцій з країнами ЄС.

У цілому Закон України «Про валюту і валютні операції» при поглибленому огляді має деякі обмеження, хоча і позиціонується як перехід до лібералізованого валютного контролю.

Національний банк України має на меті створити вільний рух капіталу та знати всі обмеження.

Щоб підбити підсумки, розглянемо порівняльну таблицю валютного регулювання до Закону України «Про валюту і валютні операції» і після (Табл.3).

ДЕКРЕТ	ЗАКОН
Усі валютні операції контролюються	Валютний нагляд за операціями на суму від 150 тисяч гривень

Дозволені операції лише передбачені Декретом	Дозволення всіх операцій, що прямо не заборонені Законом
6 типів індивідуальних ліцензій	Відсутність індивідуальних ліцензій
Термін розрахунків за операціями ЗЕД більше 180 днів	Розрахунки без обмежень, інформація щодо строків закриття ЗЕД збирається для статистики
Реєстрація кредитів із-за кордону	Подання інформації для статистичних цілей
Декларування валютних цінностей із-за кордону	Немає
Припинення ЗЕД при порушенні термінів закриття контрактів	Немає

Таблиця 3 Порівняльна характеристика валютного регулювання в Україні

Можна зробити висновки, що новий Закон більш ліберальний та має просту процедуру обміну валюти, і відповідає потребам сьогодення.

Також слід зазначити, що за стратегією валютних інвестицій 2016-20 рр. Національний банк України не купував валюту коли гривня знецінювалась, а продавав валютні резерви лише за сприятливих умов. А для збільшення довіри до монетарної політики, завжди висвітлював обсяги покупок іноземної валюти для поповнення резервів.

Щодо інвестицій, то спостерігається підвищення інтересу зі сторони інших держав, але не стабільна політична ситуація та економіка є негативними характеристиками для інвестиційного фону.

Отже, негативний вплив на стан українського валютного ринку здійснює рівень інфляції, зменшення інвестицій в розвиток економіки, падіння гривні та недосконала законодавча база.

Прийоми послаблення валютного контролю сприяють стабілізації зовнішньоекономічних відносин України з іншими державами.

Я вважаю, що уряду не слід і надалі розвиватися за даним вектором, покращувати законодавчу базу та встановлювати прозорі правила діяльності валютного ринку України.

ВИСНОВКИ

В даній роботі було узагальнено важливі наукові дослідження валютного ринку України. Опрацьовані матеріали та глибокий аналіз дозволив сформулювати такі висновки:

Узагальнено теоретичні підходи та розкрито економічну сутність валютного ринку зі сторони його функціонального призначення, інституційної побудови та організаційного гарантування безпеки. Встановлено, що валютні ринки є різними за своєю структурою і складаються з окремих частин, які

взаємозв'язані та постійно взаємодіють між собою. Тому їх класифікують за різними ознаками та критеріями.

Встановлено, що валютний ринок – це в першу чергу система економічно-правових відносин між його суб'єктами, для здійснення операцій з купівлі-продажу іноземних валют, цінних паперів, банківських металів та інших валютних цінностей, де ціна сформована під впливом попиту та пропозиції.

З'ясовано, що суб'єкти валютного ринку – це всі учасники економічних відносин, що проводять валютні операції. Склад учасників формує його інституційну структуру.

Визначено основні періоди розвитку валютного ринку України:

- етап дослідження ідеї розбудови економіки нової держави, закладення основних ідей НБУ та формування основних цілей (1991-1994 роки);
- оголошення урядом плану макроекономічної стабілізації (1994-1996 роки);
- введення в обіг національної валюти (вересень 1996 рік).

Розглянуто механізм регулювання валютного ринку України. Серед механізмів регулювання валютного ринку України можна виділити чотири складових: механізм регулювання стійкості розвитку валютного ринку, механізм саморегулювання валютного ринку, механізм регулювання валютного ринку, механізм державного регулювання валютного ринку.

Характеристика сучасного стану валютних операцій дає змогу впевнитись у відносній стабілізації валютного ринку, але з початком 2017 року почалось посилення девальваційного тиску на гривню не зважаючи на сприятливі умови розвитку.

Проведена оцінка ризику валютного ринку, основним елементами реалізації якої є характеристика величини реального валютного курсу та чинників його формування. Основними економічними проблемами є прогресуюча девальвація, падіння курсу національної валюти, дефіцит механізмів утворення курсу та відсутність чіткості цін на іноземну валюту економічним реаліям.

Аналіз продемонстрував, тенденцію до зменшення дисбалансу між попитом і пропозицією на іноземну валюту та характерну сезонність коливань курсу національної одиниці.

Визначено, що на процес курсоутворення в Україні впливає багато чинників різного характеру. Незважаючи на проведені Національним банком України реформи та часткові лібералізаційні заходи, досягнути рівноваги між попитом та пропозиції поки що не вдається.

Доведено, що формування валютного курсу залежить від багатьох факторів, які зумовлені тісним взаємозв'язком національної та світової економіки.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Адамик Б., Сірка А. Аналіз ресурсного потенціалу банківської системи у період кризи / Б. Адамик, А. Сірка // Вісник національного економічного університету. – 2017. - № 1. – с. 63-76.
2. Адамик Б. П. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України [Текст]: монографія / За ред. де., проф. ОВ. Дзюблюка-Тернопіль: ТНЕУ, 2014.-530 с.
3. Банківські операції Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської.- К.: Знання, 2016.-727 с.

4. Барановський О. І. Трансформаційні процеси у фінансовому секторі національної економіки: теорія, методологія та моделювання : монографія / авт. кол.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Барановського. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017.-488 с.
5. Белінська Я. В. Можливості і наслідки валютно-фінансової лібералізації в Україні / Я. В. Белінська // Вісник Національного банку України. - 2015.-№ 1. -С. 28-34.
6. Белінська Я. В. Державна політика фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах державно-приватного партнерства в Україні / Я. В. Белінська, Т. А. Калита // Причорноморські економічні студії,-2018.-Вип. 29 (2).-С., 63-70.
7. Береславська О. 1. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / О. І. Береславська.-Ірпінь Університет ДФС України, 2019. 368 с.
8. Береславська О. 1. Перспективи стабілізації обмінного курсу гривні в контексті світових зовнішньоекономічних тенденцій / О. І. Береславська // Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. 2018. - № 1.-С. 16-20.
9. Валютний ринок України : аналіз сучасного стану та шляхи вдосконалення [Текст] / А. Г. Пасічник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 1. – С. 37-43.
10. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції [Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Ю. Г. Момот. – К. : ЦУЛ, 2016. – 149 с. – Режим доступу: [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2015/літм/Міжнародні кредитно_розрахункові_та_валютні_операції._Ковальчук.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2015/літм/Міжнародні_кредитно_розрахункові_та_валютні_операції._Ковальчук.pdf)
11. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. - № 1.
12. Гроші і кредит: Підручник. Затверджено МОН / Колодізев О.М., Колесніченко В.Ф. — К., 2010. — 615 с.

13. Береславська О. І. Курсова політика в Україні: тенденції та перспективи / О. І. Береславська // Вісник Національного банку України. -2014.- 2.-С. 10-15.
14. Береславська О.І. Валютно-курсова політика інфляційного таргетування в Україні / О. І. Береславська // Збірник наукових Валютно-курсова політика умовах праць Університету державної фіскальної служби України. 2017. - N 2. -С. 24-36.
15. Береславська О. І. Лібералізація механізму валютного регулювання в Україні [Електронний ресурс] / О. І. Береславська.- Режим доступу: <https://esj.oa.edu.ua/articles/2016/30/10.pdf>- Назва з екрана.
16. Береславська О. І, Наконечний О. М, Пясецька М. Г. Міжнародні розрахунки та валютні операції [Електронний ресурс] / О. І. Береславська, М. Наконечний, М. Г. Пясецька - Режим доступу: <https://www.twigrx.com/file/79434/>-Назва з екрана.
17. Бідник Н. Б. Курсові коливання: фактори та їх вплив на економіку / Н.Б. Бідник // Науковий вісник НЛТУ,-2014.- № 21.3.-С. 149-157.
18. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник. -3-тє вид., стер. К.: Т-во «Знання», КОО, 2011.-305 с.
19. Булкот О. В. Валютна мультиполярність у системі глобальних фінансів / О. В. Булкот // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. -2015,-Вип. 12, -С. 6-10.
20. Булкот О. В. Міжнародні інвестиційні стратегії транснаціональних корпорацій / О. В. Булкот // Бізнес-навігатор. 2019.- Вип. 4.-С. 16-21
21. Бюлетень Національного банку України. - 2018.-№ 2.-195 с. 18. Валютный рынок и валютное регулирование. [Електронний ресурс] - Режим доступу : <https://uteka.ua/publication/'commerce-12-ved-i-valyutnye-operacii-7-valyutnoe-regulirovanie-%E2%80%932019-starye-pravila-na-novuj-lad>. - Назва з екрана.
22. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч, посібник- 2-ге вид., виправлене і доповнене. К. : Т-во «Знання», КОО, 2014.-255с.

23. Валютний ринок України: основні тенденції. [Електронний ресурс] -Режим доступу: <http://nirik.com.ua/our-research-branch-reviews/4316> -Назва з екрана.
24. Васильєва В. В. Фінансовий ринок: навчальний посібник / В. В. Васильєва, О. Р. Васильченко. К. Центр уч. літератури, 2014. 368 с 22.
25. Веріга Г. В. Механізми регулювання валютного ринку та аналіз ефективності їх інструментів / Г. В. Веріга // Економічний часопис- XXI. Київ, 2015.- 9/10.-С. 68-72.
26. Віблій П. І. Проблеми валютного регулювання в Україні / П.. Віблій, х, В. Горбова, Б. А. Федак // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Львів, 2015.- № 819.- С. 368-372.
27. Владичин У. В. Державне регулювання іноземного банківництва в Україні: монографія / У. В. Владичин. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015.-592, [2]с. 25.
28. Вязовский А. Биржевой Forex - миф или реальность? / А. Вязовский / Валютный спекулянт,-2015.- 2.-С. 38-40.
29. Гальчинський А. С. Теорія грошей: Навч. посібник. Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2011.-411 с.
30. Гаряга Л. О. Нестабільність валютного курсу в Україні / Л. О. Гаряга / Вісник соціально-економічних досліджень збірник наукових праць Одеса, 2015. №2 (57) С. 43-50.
31. Генеза банківських криз: монографія / [М. І. Диба та ін.]: за наук. ред. М. І. Диби, А. М. Мороза; М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана».-Київ : КНЕУ, 2014.-578 с.
32. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. В. Глущенко,-К. : НаУКМА, 2017.-64 с.
33. Делас В. А. Банківська діяльність на валютному ринку України автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.08/ В. А. Делас : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка.-К, 2011.-20 с.

34. Дзюблюк О. В., Владимир О. М. Банки у системі організації валютних відносин / Монографія /-Тернопіль: ТЗОВ: «Терно-граф», 2014. -296 с.
35. Доларизація: причини та наслідки для економіки України Режим доступу : <https://pravo.studio/knigi-denejnoe-obraschenie-finansyi-dolarizatsiya-prichini-naslidki-dlya-ekonomiki-45662.html> [Електронний ресурс] -Назва з екрана.
36. Економічна енциклопедія : у 3-х т. - Т. І. / Редкол. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін,-К. : Видавничий центр «Академія», 2009, 864 с. 34.
37. Економічні підсумки та перспективи України: аналітичний огляд ресурс]. Режим 2020 року. [Електронний доступу <http://icps.com.ua/ekonomichmi-pidsumky-ta-perspektivy-ukrayiny-prohres-rehres-chy-status-kvo/>]. Назва з екрана.
38. Жук О. Валютна складова фінансової безпеки України / О. Жук [Електронний ресурс] / О. Жук. Режим доступу : <http://maub.oa.edu.ua/2015>.
39. Журавка Ф. О. Науково-методичний підхід до визначення місця валютного регулювання в системі державної економічної політики України / Ф. О. Журавка / Вісник університету банківської справи. 2017.- 3 (30). -С. 36-41.

40. Журба О. М. Регулювання валютного ринку України в контексті реалізації національних інтересів / О. М. Журба // Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. 2018. - 17.-С. 3-11.
41. Загородній А С. Фінансово-економічний словник А. С. Загородній, Г. Л. Вознюк -К. : Знання, 2007.-1072 с.
42. Зверяков М. І. Нова індустріалізація як модель економічного розвитку України: монографія / М. І. Зверяков, Л. Л. Жданова, О. С. Шараг. Одеса: Астропринт, 2017.-296 с.
43. Твасів Б. С. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Б. С. Івасів, Л. М. Прийдун, В. Я. Рудан.- Тернопіль: Вектор, 2013.

ДОДАТОК А SUMMARY

Kolomiets D.I Development of the currency market of Ukraine. - Qualification of bachelor robot. Sumy State University, Sumy, 2021.

The qualification of the bachelor robot is assigned to the pre-development of the currency market in the context of financial globalization. An analysis of the dynamics of the currency market of Ukraine was carried out, problems and prospects of their functions were revealed. The main purpose of the state-of-the-art regulation in the sphere of foreign exchange in Ukraine is in the minds of the globalization processes of the economy.

Key words: foreign exchange market, foreign exchange market of Ukraine, foreign exchange operations, foreign exchange risk, foreign exchange regulation.

Анотація

Коломієць Д.І Розвиток валютного ринку України. – Кваліфікаційна бакалаврська робота. Сумський державний університет, Суми, 2021.

Кваліфікаційна бакалаврська робота присвячена дослідженню розвитку валютного ринку у контексті фінансової глобалізації. Проведено аналіз стану та динаміки валютного ринку України, виявлено проблеми і перспективи їх функціонування. Визначено основні напрямки удосконалення державного регулювання у сфері валютних відносин України в умовах глобалізаційних процесів світової економіки.

Ключові слова: світовий валютний ринок, валютний ринок України, валютні операції, валютний ризик, валютне регулювання.